

Buro Maerlant
Landschap, Ecologie & Ruimtelijke Ordening

BM-RAPPORT 2020

Waddinxveen Noordeinde 130

Ecologische quickscan

J. van Suijlekom, 19 februari 2020

Inhoud

	Blz
1 Inleiding	3
1.1 Algemeen	3
1.2 Methode / doel	3
1.3 Beschrijving van het plangebied en de ingrepen	3
2 Wet- en regelgeving	4
2.1 Wet natuurbescherming	4
3 Bronnenonderzoek	8
3.1 Data uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)	8
3.2 Gebiedsbescherming	8
4 Resultaten van het veldonderzoek	8
4.1 Algemeen	8
4.2 Beschermde soorten: resultaten en verwachting	8
5 Conclusie	11
Literatuur	12

Impressie van het
plangebied
Foto's: Buro Maerlant
08-05-2019 en 19-02-
2020.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Coen Schiereck Bouwkundige werkzaamheden en adviezen BV heeft Buro Maerlant een ecologische quickscan uitgevoerd ten behoeve van de beoogde ingrepen het plangebied Noordeinde 130 te Waddinxveen. Het veldonderzoek werd uitgevoerd op 8 mei 2019 en 19 februari 2020. Men is voornemens een gedeelte van een schuur met stal te slopen en op enige afstand van het te behouden deel een nieuwe woning te realiseren. In ondehavige tekst wordt hiermee 'het plangebied' bedoeld.

1.2 Methode / doel

De ecologische quickscan bestaat uit een veldonderzoek en de verslaglegging daarvan. Tijdens het veldonderzoek is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van diersporen zoals uitwerpselen, krab- en graafsporen, en is de vegetatie bekeken. Tevens zijn waarnemingen van aanwezige diersoorten gedaan. Op basis van *expert-judgement* is een inschatting gemaakt van het mogelijke voorkomen van beschermde soorten. Dit is afgewogen tegen de toekomstige ontwikkelingen. Doel van het onderzoek is een goed onderbouwde inschatting te geven, zodat kan worden gehandeld conform de Wet natuurbescherming.

1.3 Beschrijving van het plangebied en de ingrepen

Het plangebied Noordeinde 130 (vanaf nu 'het plangebied') is gelegen tegen de rand van de bebouwde kom van Waddinxveen en omvat een gedeeltelijk te slopen schuur met zolder en een overkapping / stal en een achterliggende weide (zie figuur 1). De boerderij wordt na uitvoer teruggebracht in originele staat, zij het met een iets kleinere schuur met zolder aan de achterzijde. Op enige afstand van de te behouden boerderij wordt een nieuwe woning gerealiseerd.

Figuur 1
Globale weergave van het bestemmingsvlak in rood. Binnen het blauwe vlak wordt een gedeelte van de bebouwing gesloopt en vindt nieuwbouw plaats ("het plangebied").
Bron luchtfoto: Google.

Wet- en regelgeving

2.1 Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn zijn in deze wet geïmplementeerd. Bevoegdheden inzake ontheffingen en vrijstellingen komen met deze wet te liggen bij de provincie. In sommige situaties is het Rijk bevoegd gezag.

Soortbescherming: drie beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent inzake soortbescherming drie aparte beschermingsregimes: voor soorten van de Vogelrichtlijn, van de Habitatrichtlijn inclusief het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en voor andere nationaal beschermde soorten. Per beschermingsregime gelden aparte verbodsbepalingen en bijbehorende vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden (zie onderstaande tabel).

Tabel 1
Verbodsbepalingen Wet
natuurbescherming.
Bron: brochure soortbe-
scherming bij ruimtelijke
ingrepen, Ministerie van
Economische Zaken.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplan- tingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voort- plantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadi- gen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels op- zettelijk te verstoren, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van in- standhouding van de desbetr- effende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzette- lijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidings- gebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te ver- zamelen, af te snijden, te ontwor- telen of te vernielen

Ontheffing en vrijstelling

Op basis van een ontheffing of een vrijstelling is overtreding van de verbodsbepalingen in principe mogelijk. Aangetoond dient te worden dat er sprake is van geen andere bevredigende oplossing (alternatief), er sprake is van een door de wet genoemd belang (bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid) en de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige instandhouding van de soort. Nieuw in de wet is dat voor alle soorten de mogelijkheid wordt geboden te werken volgens een goedgekeurde gedragscode. Indien aan bovenstaand wordt voldaan geldt een vrijstelling als aantoonbaar wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De verbodsbepalingen zijn gericht op het individu, echter wordt bij de beoordeling of kan worden afgeweken van de bepalingen gekeken naar de gunstige instandhouding van de soort. De zorgplicht blijft in de Wet natuurbescherming evenwel van toepassing, óók voor niet beschermde soorten, dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor alle planten en dieren en de leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, echter kan hierop door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

Jaarronde bescherming vogels

Nesten van vogels zijn doorgaans alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn nesten ook in de nieuwe wet buiten het broedseizoen en dus jaarrond beschermd (zie tabel 2).

Tabel 2
Beschermin-
gscat-
egorieën nesten, waar-
op de verbodsbepalin-
gen van artikel 3.1 en
3.5 Wnb van toepas-
sing zijn: Jaarrond(1
t/m 4) of tijdens het
broedseizoen (cate-
gorie 5).

Categorie	Omschrijving
Jaarrond beschermde nesten	
1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Niet jaarond beschermde nesten Let op: onderbouwing en eventueel nader onderzoek echter gewenst. Indien sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden, zijn ook deze nesten beschermd.	
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: boerenzwaluw, ekster, groene specht en spreeuw).

Van alle categorieën vogels in hierboven genoemde tabel is het belangrijk aan- of afwezigheid van nesten / territoria aan te tonen en sprake is van een mogelijk effect. Via een omgevingscheck en eventueel nader onderzoek is dit mogelijk. Voor categorie 5 - soorten is een potentie inschatting doorgaans voldoende.

Gebiedsbescherming

In de Wet natuurbescherming is gebiedsbescherming op vergelijkbare wijze geregeld als de voormalige Natuurbeschermingswet 1998. Ook in de Wet natuurbescherming wet beoogt men bescherming van gebieden die nationaal en internationaal van belang zijn. Het betreft de bescherming van gebieden op Nederlands grondgebied die vanuit de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn aangewezen. Gezamenlijk vormen deze gebieden een Europees netwerk: Natura 2000. De status van beschermde natuurmonumenten is bij de inwerkingtreding van de nieuwe wet komen te vervallen. Het merendeel van de voormalig beschermde gebieden maken onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland en zijn op deze wijze beschermd.

Ingrepen en effecten

In de Wet natuurbescherming is bepaald, dat handelingen of projecten die mogelijk schadelijk invloed hebben op Natura 2000-gebieden vergunningsplichtig zijn. Door middel van toetsing wordt bepaald of sprake is van effecten, en zo ja in welke mate dit is. Toetsing vindt plaats in drie fasen:

- » orientatiefase of voortoets;
- » verstorings- en verslechteringstoets (bij mogelijke negatieve, maar géén significant negatieve effecten);
- » passende beoordeling (kans op significant negatieve effecten).

Als uit de verstorings- en verslechteringstoets blijkt, dat sprake is van mogelijk negatieve effecten dient in een aanvullende toetsing een effectbeoordeling plaats te vinden en is een vergunning nodig. Het bevoegd gezag (de provincie en in sommige situaties het Ministerie) verleent een vergunning onder strikte voorwaarden, waarbij met voldoende mitigerende en compenserende maatregelen de instandhoudingsdoelstellingen zijn gewaarborgd.

3 Bronnenonderzoek

3.1 Data uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Voor het onderzoek zijn de gegevens uit de NDFF middels quickscanhulp opgevraagd. Het betreft waarnemingen van beschermde soorten krachtens de Wet natuurbescherming binnen een straal van 0 tot 5 km ten opzichte van het plangebied. Dit is exclusief algemene beschermde soorten waarvoor bij ruimtelijke ingrepen een provinciale vrijstelling geldt. De gegevens zijn in de onderstaande tabel weergegeven (tabel 4).

Data uit de NDFF: waarnemingen strikter beschermde soorten in de omgeving van het plangebied, exclusief algemene soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. © NDFF - quickscanhulp.nl 15-07-2019.

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Ringslang	Reptielen	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Rugstreeppad	Amfibieën	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Hazelworm	Reptielen	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Grote modderkruiper	Vissen	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Boommarter	Zoogdieren	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Steenmarter	Zoogdieren	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Groene glazenmaker	Insecten - Libellen	wnb-hrl	1 - 5 km
Platte schijfhoren	Weekdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Meervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Otter	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Zwarte Wouw	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km

Bij de uitwerking van de resultaten van het veldonderzoek (zie hier onder) wordt een verwachting uitgesproken in hoeverre deze beschermde soorten in het plangebied aanwezig kunnen zijn en in hoeverre effecten zijn te verwachten.

3.2 Gebiedsbescherming

Het plangebied is gelegen nabij de bebouwde kom van Waddinxveen en op ruime afstand (> 6,5 km) van Natura 2000-gebieden. Zones op een afstand van circa 1,3 tot 2 km in de omgeving maken onderdeel uit van Natuurnetwerk Nederland (of NNN). De ingrepen betreffen slechts de sloop van een deel van de bebouwing en de realisatie van een nieuwe woning, waardoor effecten op beschermde gebieden op deze afstand op voorhand uit te sluiten zijn.

4 Resultaten van het veldonderzoek

4.1 Algemeen

Het veldonderzoek werd uitgevoerd in de late ochtend van 8 mei 2019 en op 19 februari 2020. Tijdens het eerste bezoek was het bewolkt, droog na lichte regen, was sprake van enige wind, bij een temperatuur van circa 10 °C. Tijdens het tweede bezoek was het half bewolkt, droog en was sprake van een redelijke wind, bij een temperatuur van circa 9 °C.

Biotopen

In het plangebied, deel van de ingrepen, waren de volgende biotopen aanwezig:

- » Schuur (gedeelte) met zolder, opgetrokken uit baksteen met een pannendak. Het dak vertoonde veel gaten, waardoor weersinvloeden deels vrij spel hadden.
- » Overkapping dat functie had als stal, opgetrokken uit hout en gedeeltelijk halfsteens metselwerk, met een golfplaten dak. Golfplaten waren aangebracht op dunne balken.
- » Paardenwei, deels onbegroeid / modderig, met spaarzaam raaigras tijdens het bezoek in februari. In mei was de (korte) grasmat vrijwel bodembedekkend.

Het overige deel van het bestemmingsvlak bestond uit een vergelijkbaar deel van een paardenwei met enkele relatief jonge zwarte elzen nabij het bouwblok. Ten zuiden daarvan was een zone met een betonnen verharding aanwezig en een strook gras met een klein stalletje, opgetrokken uit staal en hout en enkele jonge zwarte elzen.

4.2 Beschermde soorten: resultaten en verwachting

Planten

In de omgeving (binnen een straal van 5 km) van het plangebied zijn blijkens voorhanden verspreidingsgegevens geen beschermde vaatplanten aangetroffen (zie tabel 4). Op de slooplocatie ontbraken grotendeels potenties, daardat deze volledig bestond uit bebouwing. Er ter plekke zijn geen beschermde planten aangetroffen ook geen muurplanten. De achterliggende te bebouwen weide was voedselrijk en soortenarm. De aanwezigheid van beschermde vaatplanten binnen de werkgrenzen kan worden uitgesloten.

Zoogdieren algemeen

In de ruimere omgeving zijn blijkens de data van de NDFF naast de aan wateren gebonden otter, bever en de waterspitsmuis, de steenmarter en de boommarter aangetroffen. Doordat sprake was van bebouwing en een raaigrasweide ontbrak voor de meeste soorten op voorhand biotoop. De steenmarter prefereert bebouwing en in het bijzonder deze in agrarisch gebied. In de te slopen bebouwing ontbraken sporen van de steenmarter. Potenties waren door de afwezigheid van voldoende schuilmogelijkheden niet aanwezig. De te slopen delen stonden vrijwel leeg, zonder plekken voor de steenmarter om weg te kunnen kruipen, dan wel te nestelen. In de weide werden geen sporen van strikter beschermde zoogdieren aange-

troffen ook geen holen. De aanwezigheid van de steenmarter en overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren binnen en/of nabij de werkgrenzen kan op basis van deze habitatscan en de gekende verspreidingsgegevens redelijkerwijs worden uitgesloten.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

In de omgeving van het plangebied zijn diverse soorten vleermuizen waargenomen, waaronder de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger in de nabijheid van het plangebied. De meeste soorten uit tabel 4 zijn in meer of mindere mate gebouwdbewonend. De rosse vleermuis is een meer uitgesproken boombewonende soort. De bebouwing is beoordeeld als grotendeels ongeschikt voor vleermuizen. De later aangebouwde overkappingen / stallen boden onvoldoende beschutting. Voor vleermuizen geschikte tussenruimten werden niet aangetroffen. Het te slopen deel met het pannendak was in slechte staat, waardoor invloeden als daglicht en regen vrij spel hadden. Beschutte plekken om weg te kruipen ontbraken ook in dit gedeelte van de bebouwing. Deze is dan ook beoordeeld als ongeschikt voor vleermuizen. Sporen van vleermuizen werden niet aangetroffen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Foerageergebied en vliegroutes

Het erf waarbinnen het plangebied is gelegen heeft enige potentie als jachtgebied door de aanwezigheid van bebouwing en verspreid staande bomen. Doordat sprake is van een gering oppervlak jachtgebied in verhouding tot ruimschoots geschikt jachtgebied in de omgeving, is met zekerheid géén sprake van essentieel jachtgebied. Na de ingrepen blijft de omgeving voor vleermuizen in vergelijkbare mate geschikt. Structuren die potentieel functie kunnen hebben als vliegroute waren niet aanwezig in- of nabij de werkgrenzen. Effecten op de navigeren en foeragemogelijkheden van vleermuizen zijn redelijkerwijs uit te sluiten.

Vogels

Nabij de te slopen bebouwing / het plangebied werden tijdens het veldbezoek algemene vogels aangetroffen als de merel, de ekster en de kauw. De te slopen gebouwdelen zelf en het toekomstige bouwvlak (weide) hadden als broedlocatie weinig tot niets te bieden. In de nabijheid van de te slopen bebouwing en het bouwvlak zijn potenties aanwezig voor diverse algemene vogels. Soorten als de merel, maar ook de zanglijster, kunnen daarnaast op de meest uiteenlopende plekken tot broeden komen, óók onder overkappingen. Nesten werden tijdens het veldonderzoek niet waargenomen. Door preventief rekening te houden met de broedperiode, wordt voorkomen dat in gebruik zijnde nesten worden verstoord.

Jaarrond beschermde soorten

Voor de meeste jaarrond beschermde soorten ontbraken eveneens potenties in het plangebied door het ontbreken van beschutte plekken om te kunnen broeden. Uilen als de steenuil en de kerkuil verblijven ook op meer open zolders. Sporen werden echter niet aangetroffen. De huismus heeft niet veel nodig om te kunnen broeden, zodat er enige potentie aanwezig was. Echter werd de huismus tijdens het eerste bezoek in het voorjaar- in deze tijd van

het jaar (mei) prominent aanwezig op en nabij nestlocaties- zowel in het plangebied zelf als de ruime omgeving niet gezien of gehoord. Sporen van de huismus werden ook niet aangetroffen. Tijdens het tweede bezoek werden eveneens géén huismussen gezien of gehoord. De aanwezigheid van nesten van de huismus en/of overige jaarrond beschermde soorten kan op basis van deze habitatscan worden uitgesloten.

Vissen

In het plangebied ontbreekt open water. Effecten op vissen zijn dan ook niet van toepassing.

Amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn de Alpenwatersalamander en de rugstreeppad waargenomen. Door het ontbreken van voortplantingswater en voldoende beschutting ontbreken potenties voor beide soorten. De rugstreeppad echter, is zéér mobiel en kan gebieden snel koloniseren. Het is dan ook aan te bevelen te voorkomen dat tijdelijke plassen ontstaan. Indien stagnatie van (hemel)water in de voortplantingsperiode (half april t/m september) niet voorkomen kan worden, dient het bouwblok te worden afgezet met amfibieënschermen.

Reptielen

In de omgeving van het plangebied zijn de ringslang en de hazelworm aangetroffen. Voor beide soorten ontbreekt geschikte habitat in het plangebied. De aanwezigheid van reptielen kan worden uitgesloten.

Overige soortgroepen

Voor de overige door de Wet natuurbescherming strikter beschermde soortgroepen ontbreekt mede door de afwezigheid van water en landbiotoop geschikt leefgebied.

5 Conclusie en advies

Conclusie

Soorten

In het plangebied, of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, zijn de volgende potentiële strikter beschermde natuurwaarden aangetroffen:

- » Algemene broedvogels (niet jaarrond beschermd).
- » Kans op de vestiging van rugstreeppad indien water stagneert tijdens de voortplantingsperiode.

Beschermde gebieden / nieuwe Wet natuurbescherming

Het plangebied ligt niet in beschermde gebieden krachtens Natura 2000, EHS / de Provinciale Verordening. Er is voldoende aannemelijk gemaakt, dat effecten van de ingrepen op beschermde gebieden in de ruimere omgeving uit te sluiten zijn.

Advies

Vogels algemeen

Doordat de kans bestaat dat broedende vogels in de nabijheid van de werkzaamheden aanwezig zijn, wordt aanbevolen de werkzaamheden aan en nabij de bebouwing uit te voeren buiten het broedseizoen (ná half juli en vóór half maart). Indien een ter zake deskundige heeft vastgesteld, dat geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn, is het ook mogelijk binnen deze periode te werken. Het verstoren van broedende vogels is conform de Wet natuurbescherming niet toegestaan.

Amfibieën (rugstreeppad)

Bij grondwerkzaamheden in de voortplantingsperiode van rugstreeppad (globaal april tot augustus, soms tot in september) dient men te voorkomen dat ondiepe waterplassen ontstaan en rugstreeppad zich alsnog vestigt. Indien stagnatie van (hemel)water in de voortplantingsperiode niet voorkomen kan worden, dient het terrein te worden afgezet met amfibieënschermen. In samenspraak met een ter zake deskundige worden deze preventieve stappen genomen.

Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, en J.B.M. Thissen, 1992.
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Diepenbeek, A. van, 1999.
Veldgids Diersporen (tweede druk, 2003). KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Meijden, R. van der, 2005. Heukel's flora van Nederland. Wolters-Noordhoff, Groningen.

Internet

- » Google maps
- » <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>
- » http://www.natuurindegemeente.nl/aandeslagmetdenatuurwet/wp-content/uploads/2016/12/Soortenbescherming_bij_ruimtelijke_ingrepen_1.3_15122016.pdf
- » www.nederlandsesoorten.nl
- » <http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dier-en-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/ontheffing-vrijstelling/soortenstandaard>

Buro Maerlant Dorpsstraat 17 4271 AA Dussen
T 085 877 86 85
E info@BuroMaerlant.nl | www.BuroMaerlant.nl
KvK 69667705